Plymouth, Pa., 25 Balandžio.

Mes amerikiecziai lietuviai, sąjausdami savo broliams krażiecziams, nużudytiems ir żudomiems maskolių, ką galėjome, tą darėme: meldėmėsi, darėme skaitlingus susirinkimus, asztrius protestus, garsias demonstracijas, skelbėme po svarbius svetimtautiszkus laikraszczius maskolių nedorybes, dėjome ir dedami aukas dėl iszdavimo broszurų, żodżiu, mes pasirodėme tikrais lietuviais, szirdingai mylinczіais savo brolius, savo tėvynę szventą Lietuvą. Kraujas musų brolių uždegė kraują musų gyslose, o jų graudingi dusavimai ir skurdżios aszaros pravirgdė mus ir iszszaukė isz mųs krutinių giliùs atsidusėjimus. Dabartės pasiliko mums už paaukautus ir aukùjamus pinigus iszdùti užmanytas broszuras — lietuviszkoje ir angliszkoje kalboje. Lietuviszkoje jau yra raszoma, o ją paraszius, bus galima veikiai, pasinaudojant isz lietuviszkos, ir angliszką paraszyti. Kas kiek davė pinigų ant to dalyko bus dar apgarsinta.

Isz Lietuvos.

— *Vilkaviszkio* (Suvalkų red.) pavieto virszinįko pagelbinįkas, p. Rudżinskis, taip pradėjęs buvo begediszkai imti kyszius ir kur galėdamas pleszti nù żmonių, už jeib reikalą ar nereikalą, rublius, kad net pateko po sudu. 30-(18)-Kovo atvażiavo isz Varszavos „sudebnaja palata“, kad jį sudyti. Suszaukė daugybę liudinįkų, kurie po prisiega pripażino, kad tas ir tas davė ponui pagelbinįkui tiek ir tiek, kad padarytų tą ir tą, kitos aiszkiai parodė, kad nù jo lupti iszlupo keliolika rublių. Rodos, kad jau żus nabagas už tokias szelmystas, bet.... bet Maskolijojė permażai teisybės, kad ji pergalėjus suktybes nubaustų jas. Taip ir Vilkaviszkio virszinįko pagelbinįkas likosi teisum, nės niekas patsai dùdamas ar prieszais savo valią lùpamas neturėjo liudinįko, kad davė kyszius; vyrszinįko pagelbinįkui labai lengva buvo iszsiteisiti tùm, kad ant jo tas ir tas turėdamas piktumą pakersztaudamas neteisiai skundė. O labai gaila, kad iszsisuko nù bausmės, nės p. Rudzinskis buvo baisus pleszikas, kaip żmonės sako: „per akis lupo“.

Tą paczią dieną ir tas patsai sudas sudyjo da du urėdnįku už kyszius: Senapilės prezesą ir kokį ten valszcziaus urednįkelį, vadinamą „pelnamocnįku“ ar kaip kitaip, kursai paėmė nù żmogaus 50 kapeikų. Ir tie du iszėjo isz tos maudynės gana lengvai: prezesas gavo pakoliojimą (vigovor), o ansai urednįkelis užmokėjo kiek sztriùpos. Vyrai, imkit, kam tik dùdasi, kyszius, nės už tai nėra bėdos.... ko jus bijotės!....

— *Vilkaviszkyje* yra gana nemażai gudų — stacziatikių, o jie neturi savo cerkvės. Gudri pavieto vyrszinįko galvelė pramanė, kaip galima butų pigiai cerkvę pasistatyti: nusprendė, kad jei viso pavieto ukinįkai (katalikai) sudėtų po kapeiką arba nors po skatiką nù margo, tai susidės gera suma, su kuria galima pradėt statyti cerkvukę. „Cerkvę“, sąprotavo ponas vyrszinįkas: reikia statyt ant tos atminties, kad anais metais caras laimingai iszliko gyvas; kada ties Boikais susimuszė trukis, kuriùm jis važiavo, — tai turėsiu du grybu barszcziùse: pasistatysim mes, stacziatikiai, už katalikiszkus pinigus cerkvę ir dar prisigerįsiu carui.... Pykszt, paukszt, sumislyta, reikia tik iszpildyti. Apszaukė visùse Vilkaviszkio pavieto valszcziùse ant susirinkimų (skodų), kursai beveik visùse valsziùse pateko ant 31-(19) Kovo, kad visi ukinįkai „maloniai paaukautų“ sziek-tiek skatikėlio ant statymo cerkvės. Mųs ukinįkai, żinoma, ne toki kvaili, kad statytų gudams cerkves; jie tik jùkais pasileido, iszgirdę tokį vyrszinįko užmanymą. Kaip klojosi sziam užmanymui ant valszcziaus susirinkimų, parodys ir vienas, placziaus apraszytas „skodas“ jaib kokio valszcziaus. Paimkime nors Karklinių valszczių. Pavieto vyrszinįkas pradėjo dailiai privadżioti, kad „jedin Bog“ (vienas Dievas), tas pats katalikų, ką ir stacziatikių ir statydami cerkvę garbįsite tą patį Dievą, kursai jums szimteriopai atlygis už jusų paaukavimus. Tokia kvaila kalba, apskaityta ant tamsumo mųs ukinįkų, vyrszinįkas norėjo apmonyti żmones, bet apsiriko: visi tik jùkiasi ir nė vienas nemislyja dėti ant cerkvės „nù margo“, aiszkįdami, kad jiems ir be cerkvės sunku su pinįgais. Tada griebėsi prie ukinįkų isz kitos pusės: negalite, sako, pinįgų dėti, tai ir nedėdami galite suszelpti cerkvę: turi valszczius visokių užsigulėjusių pinįgų, k. a., už visokius nusztrùpavimus, tai isz tų gali paskirti kokį szimtą — kitą ant cerkvės. Żmonės neapsijima. Tada vaitas, p. Zabliackas, kuriam prisakyta buvo atsiszaukti į żmonės lietuviszkai, ką vyrszinįkas gudiszkai vapaliùja, pradėda, net pats szypsodamosi, derėtis su valszczium: nedùdate szimtų, dùkit nors 50 rublių. Żmonės neapsijima, tik pradėda szirsti. Vaitas jùkaudamas toliaus derasi: ne, nepavedate 50 rublių, tai bent paaukaukite 30 rublių.... Żmonės neapsijima, tik vis labjaus ir labjaus nirszta ir pradėda visas susirinkimas užti. Keliose vietose isz tarpo susirinkusių kyla balsai: „Tegul caras gala gauna su savo cerkve“! ir kiti keiksmai ant caro ir cerkvės. Ir taip valszczius nieko nedavė ant cerkvės.

Taip dėjosi Karklinių valszcziui, o daugiaus — mażiaus panasziai ir kitùse valszcziùse Vilkavlszkio pavieto. Bent iki szioliai neteko mam girdėti, kad butų atsiradęs nors vienas valszczius toks kvailas, kad statytų maskoliams cerkves ir da ant garbės caro!

O-gi sztai da mażiukas paveikslas despotizmo maskoliszkų uredinįkų. Jojo isz Vilkaviszkio zemskių naczelnįkas ant valscziaus susirinkimo. Buvo truputi turbut użgeręs ir paklydo. Susitikęs laukùse vieną vaikiną, klausė jo kelio. Vaikinas nežinodamas su kùm kalba ir nesuprasdamas, ką jam sako, szypsosi żiurėdamas į paklydusį ponį. Tas kaip paduks! — „Ach ti.... tvoju mat“.... ar tu nežinai su kùm kalbi! asz tavęs klausiu kelio, o tu drįsti jùktis! Priszokęs kirto tam vaikinui į krutinę kumszczioms ir nusivaręs į Kiaturvalakius pridavė jį zemskiui, kad uždarytų ant 7 parų į advaką. Ir butų pasodinę, kad nebutų užtaręs vienas iszmintingas ukinįkas. Vaikiną paleido. Muszti vaikiną, ką jis nežino, su kùm kalba ir nesupranta maskoliszkai, pasigavus viduryje laukų ir da paskui varyti uždarytį cypę, ką.... patys apsimislykite, kaip tai iszrodo. Dabar tas vaikinas ketina skųsti į sudą aną mandroczių policijantą.

Ar ką gaus — abejotina, bet vis-gi nieko nekenktų truputi pakirkinus.

Turim pavasarį. Sulyg sziol da nė sykį gerai nelijo, nù kada atszilo, dėlto nė medżiai da nelabai sprogsta, nė żolė żialia nė żieminiai javai kyla. Keliai truputi jau pradżiuvo, tik kloniùse likosi lugynai. Pavasaris nepaprastai ankstybas 30 Kovo macziau, kaip żmogus kalnelį su żagre (arklu) kna

sioja — aria.

J. Vėžys.

— *Vilniuje* yra prieglauda dėl vaikų, kuri nů 1 Birżio ir 1 Sausio 1894 m. priglaudė 15 vaikų nů 4 iki 12 metų amżiaus. Ji yra padaryta dėl atitraukimo vaikų nů tėvų piktadėjystės. Užlaikymas jų kasztavo 1,795 rublius, tai yra, kad ant kożno kudikio isz důta ant dienos po 12½ kapeikų. (Kraj).

Vilniaus „darbo namai“ įveda dabar naują pramonystės dalį, rinkdami po miestą visokias namų liekanas, kurių iszskirstymas důs dėl užlaikomųjų lengvą darbą. Pagal iszrokavimo, jeigu Petrepilėje toji pramonystė důda 20,000 rublių grinos naudos ant metų, tai nů Vilniaus galime tiketis nors 2,000 rublių iszrinkti, nemażas tai pelnas dėl ubagų. Dėl to dalyko yra iszsiuncziamas į miestą vežimelis su pakinkytu arkliu ir żmonėmis, kurie nů namų į namus važinėdami renka nů důdanczių viską, ką gauna, ką pirm vertė į szląszlavinę: popieras, skurlius, nů sardinkų blekines, sukultus stiklus, cvekus ir t. t. (Kraj).

Pagal Vilniaus miesto statistiką pasirodo, kad czia ant mesos užmuszta po 1893 m. didelių galvijų 26,049 sztukos, smulkesnių 19,639, kiaulių 7,707 szt. Sziaip atvežtų isz kaimų didelių galvijų mesos 3,0832 pudą, smulkių 1,250 sztukų, paskerstų meitelių 20,867 pudai, produktůse 7,–216 pudai. Isz viso 347,395 pudai, apart smulkių nesvertų gyvulių. (Kraj).

Liubomiras Dimsza, żemaitis, paeinantis isz Telszių pavieto isz Zdoniszkių arti Varnių profesorius Petropilės universiteto, tiesdarystės, dabar kaip girdżiame isz „Krajaus“ vyresnybe Paryżiaus iszkalos: „Ecol libre des sciences politiques“, geisdama mokitinius supażindinti su maskoliszka tiesdaryste, paszaukė dėl iszguldinėjimo profesorių Dimszą ir kitus.

— „Pamiatnaja kniżka Kovenskoi guberniji 1894 m.“ raszo, kad Żemaiczių vyskupystėje atsiranda: vyskupas 1, supraganas 1, pralotai 6, kanaunikai 3, dżiakonų 17, klebonų 198, filijalistų ir kamendorių 316. Dvasiszkoje siminarijoje turi 5 kunigus pofesorius. Prie gimnazijos vyriszkos Szauliůse ir moteriszkos Kaune, taipojau prie realnos iszkalos Panevieżyje yra prefektai. Klosztoriai yra Kretingoje, kun. bernardinų, panų benediktinkų Kaune ir katarinkų Krakiůse. Seminarijoje yra 122 aliumnai (penkiais mażiau kaip pernai), isz tų ukiszko stono 93, bajoriszko 22 ir mieszczioniszko 7.

Per tas dienas apszvietimo ministerija patvirtino zokoną 1867 metų apie budą, kokiu turi buti leidżiami mokitiniai ant vakacijų isz iszkalų į Lenkiją ir Lietuvą. Pagal tą zokoną atlaidų laike ant biletų turi buti tikrai iszrodyta ne tiktai gubernija, bet ir vieta, kur mokitinis važiůja, o tai dėl pridabojimo nů policijos, idant jie įpiltos jiems iszkoloje maskoliszkos dvasios nepamestų, o atgal vėl lietuviszkos ir lenkiszkos neatsigertų.

— Birsztonai guli Vilniaus redyboje, Trakų pav. ant deszinės Nemuno pusės, kuris czia daug užvingių turi. Guli pakalnėje, kuri yra apsiausta ir užstatė nů sziaurės ir rytų vejų kalnais ir puszinais. Netiktai czia yra gražus padėjimas, bet ir gražus oras.

Gidykla turi 60 vanų, 2 hotelių, daug gyvenimų ir atskyrių namų, 2 restauracijas, cukernę, pienbuti (mleczernia). Aptieka turi visokius gydomus vandenius ir gydiklas, komisą ir kifirą. Nemune geros maudyklės. Parke 2 kartu ant dienos grajija orkestra; dėl vaikų yra supinės, kroketai. Balius salune yra du kartu per nedėlę. Gydimai prasidėda nů 15 Gegużiės ir laikosi iki galiui Rugpiuczio.

— Dabar pas mus ir prastiems żmonėms nevalia pirkti żemės. Paskutiniame laike tie isz prastų żmonių, kurie norėjo gauti daleidimą ant żemės pirkimo, gavo nů maskolių propoziciją, kad jeigu priims pravoslaviją, tai jiems bus daleista żemės pirkti. Atsitiko tai Panevežio paviete.

— Girdėjote jau ne kartą apie nelaimingą sugavimą musų knigų ant Stonų arti Rasiainių. Tai gi, biednas knigų platitojas B., nustojęs netiktai tavoro, bet vežimo ir poros arklių, turėjo bledies ant 300 rublių. Dabar jis po Lietuvą važinėdamas renka nů gerų żmonių aukas dėl varymo tolesnio prekiavimo. Negalima pasakyti, kad vyrai patrijotais nepasirodytų. Buvo net vienas isz jų, kuris davė ant karto 100 rublių.

— Krůpių par., Szaulių paviete, buvo vagių ir užmuszejų szaika po Kovo vadovyste, apie 20 vyrų, kuriůs sujėmė, bet patį Kovą po apygardą besisliepentį nebegal suimti. Jų latrystės per sudą jau yra davestos.

— Kaip girdėtis, geležkelis nů Mažeikių iki Telszių jau yra patvirtintas. Dabar isz priežasties muito nů javų nukelimo, ketina pratęsti geležkelį iki Prusų rubežiaus — iki Kretingai.

— „Varpe“ 1893 m. No. 11 jieszko rankraszczio „Żemaiczių istorija“ Simono Daukanto. Gavau girdėti, kad tas rankrasztis atsiranda pas Dr. Kaunacką Kivilnůse, Skaudo par., Telszių paviete.

— p. Bulatas veterinorius, musų tautietis, isz Suvalkų rėdybos gavęs vieta Besarabijos rėdyboje, arti Rumunijos ir Austrijos, ten iszvažiavo.

— *Ryga.* Balandżio 3 d.–94. 6 adynoje vakare, buvo atidaryta, naujai užtvirtinta, *Lietuvių Paszelpos* (*Pagelbos*) *Draugystė Rygoje.* — Praneszdamas jums – mieli broliai — užmariniai, apie szitą dėl musų lietuvių linksmą naujeną, apipasakosiu tos draugystės priežastį, isz kokios kilo tarp musų mislis apie įkurimą tokios draugystės:

Kad buvo pakeltas klausymas czionai apie įvedimą bažnyczioje lietuviszko giedojimo, żmonės negalėdami vienas kito greitai surasti, kaipo iszsimėtę po visą miestą, — pradėjome sanprotauti apie stipresnį tarp savęs susiriszimą ir susineszimą. Vienok, ne turėdami nei vietos, nei salės, nei jokių namų, kuriůse mes galėtumesu sirinkti dėl to dalyko, pradėjome mislytiapie draugystę, bet kokią? — Kitokios neatradome, kaip tiktai *Paszelpos Draugystę.* Ir greit metai bus tam atgal, kaip mes susirinkę keletas vyrų viename kambarelyje, pas vieną lietuvį — vargingą żmogų, nusprendėme apie raszymą statuto dėl draugystės. Bet isz kur mums buvo paimti projektą dėl raszymo?

Mes, kurie susirinkome, gan greit żmonės mażai apszviesti, apszviestesnių karsztų lietuvių nei vieno neturėjome. — Ir ką turėjome daryti? — Szitai į půle mums į galvą paimti medegą dėl statuto isz latviszkujų, kurių czionai netruksta. Atradę medegą, suraszeme pagal savo tikslą ir, sudėję mes kiek pinigų, padavėme praszy-

mą gubernatoriui su projektu ir statutu. Kaip matote, tai visa priežastis, isz kurios kilo mislės apie minėtos draugistės įkurimą.

Aczių Dievui, dabar bent galesime mes lietuviai susirinkti į kůpą ir prigimtoje — motiniszkoje – lietuviszkoje kalboje apie savo vargus, rupesnius pasikalbėti! Teisybę pasakius, isz pradžios bus sunku, bet reikės turėti kantrybę ir pasitikėjimą, o viskas gerai nusidůs. Blogai mums lietuviams yra, kad musų aristokratai — inteligentai nů musų atsitraukė. Szitai ir dabar nievienas neatėjo, pas mus nei su gera roda, nei su medžegiszka paszelpa, bet da jůkiasi isz musų, o dar ir tokių atsiranda, kurie nesigėdžia ir kliudyti mums. Ipatingai szunlenkiai, tie kaipo kokios gyvatės rupinasi mus paraližavoti. Ir kiek tokių ateina prisiraszyti, kurie sakosi, jog lietuviais esą, bet lietuviszkos kalbos nemoką arba ją jau užmirszo, o kad paklausi isz kur jie yra, tai kone kiekvienas atsako, jog Kauno rėdybos. Tokių pusgalvių daugelis yra, bet kiekvienas gauna iszbarimą, o neretas ir visai pasiszalina pikdamas ir lojodamas lietuvius *chamais*, jog nepriima lenkų su jų taip gražia kalba, bet mums tokių gudro nereikia. Jeigu mes tokius mokįtus vyrus pradėsime priiminėti, tai turime žinoti, jog ir su szita musų draugyste atsitiks taip, kaip atsitiko su „Auszros“. Nevienas gudrolius neatėjo lyg szioliai dėl szelpimo musu — nereikia jų ir toliau, nės mes gerai pažįstame jų misles; Dievui padedant apsieisime patys vieni *chamai* be ponų arba geriau bus pasakyti — szunlenkių!

Kiszkis isz Kopustų.

— *Isz Maskolijos.* Maskoliszki laikraszcziai savo laike praneszė, kad p. Mikieszin, ciesoriszkos Petropilės akademijos gražių pramoniszczių akademikas, padavė praszymą į vidurinių dalykų ministeriją apie daleidimą uždėjimo „Szevczenkos vardo draugystės“. Tos draugystės naujų sąnarių tarpe atsiranda pp. Repinas, Mordovcevas, Kovalevskyi, Koni, prof. Mendėlejevas ir kiti. Mieris draugystės yra žmonių apszvietimas, mokslainių uždėjimas ir t. t. Priesz tos draugystės uždėjimą smarkiai rekė laikrasztis „Kijevlianin“ tardamas: „Nereikia užmirszti — raszo ansai — kad yra iki szioliai taip vadinamas, ukrainofilstvas,*) kuris laikas nů laiko ir pas mumis pasirodydavo, o Galicijoje yra labai įsivyravęs. Galicijos ukrainofiliai rokůja maž-gudžius (malorosy) už giminę suvisum nů maskolių atskyrią, kurią jie vadina maskoliais arba rusais. Tos draugystės uždůtis yra politikiszkas ir moksliszkas mažgudžių pakelimas, kurie Maskolijos neapkenczia. Per tai, kad tas politiszkas ukrainofilstvas labai stypriai ir skleistinai platina Szevczenkos kultą, (kuris buvo Ukrainos patrijotu), lengva yra suprasti, koki isz to galėtų iszeiti nesusipratimai. Laikome tą dalyką už neatsakantį ir ne ant vietos iszszaukinėti dabar tam paveidžius nesusipratimus. Jeigu augsztai gůdojami Petropilės Szevczenkos draugystės įkurtojai, to neužmato, tai mes Kijave gerai žinome, kad tokia draugystė ne tiktai, kad nei jokio pelno dėl valdžios neatnesz, bet dar gal iszkadą padaryti. Turime dar pridėti – raszo „Kijevlianin“ – kad per paskutinių trisdeszimtį metų matėme Kijave, kaipo mokslo to kraszto centre, priplaukimą ir atplaukimą ukrainofilstvo. Szevczenkos vardo draugystės įkurimas su atskyriaus Kijove ir Charkove, liudytų apie krUainos patrijotizmo įpludimą ir pasekmės butų visiszkai tos paczios“.

*] Ukrainos patrijotizmas, kuris kazokų ir Mažosios Gudijos tarpe yra pasiplatinęs. Maskoliai bijodami, idant Ukrainos patrijotizmas nepakiltų, nės žmonės to kraszto turi savo įpatingą kalbą, panaszią į maskoliszką ir lenkiszką, o taipojau priima ir atskirų tikėjimą „Sztundą“ vadinamą, nori jį sulaikyti, tům labjau, kad mažgudžiai dabar, kurie Galicijoje po Austrija gyvena tame kraszte agitavoja ir varo,

— Vidurinių reikalų ministerija bijodama, idant naujas liuteroniszkas tikėjimas „Sztunda“ maskalių tarpe ne prasiplatintų, uždraudė, idant pravoslavni pas „sztundistus‘, netarnautų.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

— *Syracuse, N. Y.* 22 Bal. Jůzapas Kipp‘as, atitarnavęs kareivis, sutikmėje gyveno su savo paczia, 35 metų amžiaus, gražia John Burall. Bet gražį pati ir kitiems gražį: J. Burall půlė į akį tulam dailam biznerieliui; moteriszkei Burall taipgi pamėgo dailasis. Bet ką daryti viena pati dviejų vyrų negali buti. Biznieris griebias drąsybės, nueina pas Knipp‘ą ir apreiszkia jam, kad jis ir jo pati yra įsimylėję ir nori ją nů jo nupirkti. Knipp‘as tai iszgirdęs buvo labai užsirustinęs, bet apsimislyjęs, jog, jeigu pati myli kitą, jo nebegali mylėti, ėmė derėtis su paczios mylimůju ir ant galų galo už gražų skaitlių dolerių pardavė jam netik savo paczią, bet ir vaikus su visa savo gaspadoryste ir pats iszvažiavo į kitą miestą.

— *Detroit, Mich,* 18 Bal. Tarp lenkų darbinįkų ir vandens komisijos darbo priveizėtojų ir policijos įvyko muszty nės, kuriose du lenku nuszauta ir į tryliką sunkiai sužeista, o isz komisijos ir policijos pusės vienas užmusztas ir keli sužeisti.

— *Ashland, Pa.,* 22 Bal. Sudegė brėkeris, dėlko pasiliko be darbo 350 vyrų.

— Jocksono paviete, O., 4,000 darbinįkų straikůja, Pittsburgo distrikte į 30,000 anglekasėjų sustraikavo, Illinois stėte straikierių randasi į 20,000 ir daug kitose vietose po kelis tukstanczius straikůja ir dar daugiau rengiasi prie straiko, žodžiu, kasyklių darbinįkai kitina padaryti tokį straiką, kokio dar nebuvo.

— *Cincinnati, O.* 21 Bal. John Groves ketina surinkti Cincinnate ir apylinkėje 5000 bedarbių darbinįkų ir nuvežti jůs už $10,000 ant pirmos Gegužės m. į Washingtoną. Tenai nuvežti vargůliai be pinįgų, důnos ir pastogės, trauks per Washingtono ulyczias, turėdami ant krutinės paraszus: „Drysdeszimtinė federaliszka legislatura (tiesdavystė) atvedė manę į szį padėjimą! Důkit man darbo arba důkit důnos“.

— Coxey‘o armija traukia isz visų kampų Suvienytų Valstijų Washingtono link, kame, susirinkę ponai senatoriai ir kongresmanai, iszgirdę apie tai, ėmė baugintis ir rodavotis, kaip priimti tůs tukstanczius nuskarusių sveczių ir ar jůs leisti į Kopitolijų žodžiais iszreikszti savo reikalavimus. Tuli senatoriai atsiszaukė, jog reikia jůs su pagarba priimti ir maloniai jųjų praszymus iszklausyti Bet kiti buvo tam prieszingi sakydami, kad Coxey‘o armi ja gali padaryti maisztą ir po nams urėdinįkams per kail užvažiůti, todėl reikią pareng ti pirm laiko atsakancz skaitliaus policmonų ir karei vių.

— Canadoje tapo atrast turtingos aukso kasyklos, pr kurių darbai prasidės su vas

ra ir tukstancziai darbinįkų galės užsimokantį užsiėmimą atrasti.

— *Viena*, (*Austrijoje*) 17 Balandžio. Czią jau nů seniau tukstancziai darbinįkų grasino darbadavėjus visatinu straiku, reikalaudami nů jų sutrumpinimo darbo laiko ir padidinimo mokesties. Didžturcziai darbodavėjai iszpradžių szaipėsi isz darbinikų, mislydami, kad jie tai neįstengs padaryti. Bet apsivylė savo sąprotavimůse: darbinįkai ant susirinkimo, skaitliuje 10,000, nusprendė it vienas, kad 17 Balandžio atstos nů darbo ir nėi vienas neimsis už jo tol, kol nebus užganėdinti jų reikalavimai. Darbadavėjai, iszgirdę tokį vienbalsinį ir tvirtą darbinįkų nutarimą, persigando ir, bijodami paneszti dideles blėdes, paskubėjo sutrumpinti vargdieniams darbo laiką ir pakelti mokestį.

Linksma, jog darbinįkai pradeda czia ir te serbeles, jųjų kraujo priputusias, po truputį milszti.

— *Praga*, (*Austrijoje*) 18 Balan. Ant czionykszteś trukių stacijos (vachzalo) atrasta pakai popierų, talpinanczių savyje 70,000 įvairių revoliucijoniszkų rasztų. Jůse taipgi ragina darbinįkus, kad szie Gegužės mėnesį, per darbinįkų szventę, sukiltų priesz poniją (visus taip vadinamus dykadůnius).

— *Petropilė*, 22 Balandžio. Caro pirmutinis sunus ir įpėdinis Nikalaj'as, pervažinėjo visą Europą, jieszkodamas sav paczios; bet, jog carukas visai yra nusidaužęs ir, jaunas bebudamas, meilės taurę jau iki dugno iszlenkęs, neatsirado nei žydinti kunigaiksztaitė, kuri butų linkėjus důti ranką iszmergėjusiam caro sunui. Szis isz liudnumo ir apmaudos žada netik nebesipacziůti, bet mirus tėvu, ir carizmą savo broliui pavesti.

Gal įstos į manastirį, idant szventu tapti(!).

— *Roma*, 18 Balandžio. Czia szventas tėvas popiežius priskyrė prie palaimintų skaitliaus J. d'Avilla Diego isz miesto Kadic. Ant tų iszkilmių ėmė dalyvumą, apart daugybės kitų, 15,000 ispaniszkų piligrimų. Szv. tėvas iszreiszkė pagirą Ispanijos katalikams, jog jie yra tvirti tikėjime ir prisiriszę prie bažnyczios galvos. Potam davė jiems apasztaliszką palaiminimą.

Ilga kelionė.

Angliszkas garlaivis „Briscoe", su tavoru, apleido Hamburgo ůstą ir trauke New Yorko link. Bet isztiktas pakelyje baisių audrų ir szturmų vos, vos per 128 dienas, apdraskytas ir aplaužytas, atsiekė New Yorką.

— Svetimtautiszki laikraszcziai pranesza, kad Aprikoje vokiecziai ir prancuzai savo kolionijose gimusius aprikonus baisiausiai žudo, pjauna taip, kad czielas gimines jųjų isznaikina (kaip kada padarė kryžiokai su musų broliais prusais). Kaip pereitą nedėlią prancuzai užpůlė ant vieno aprikonų kaimo ir iszpjovė 120 žmogystų.

— *Berlynas*, 16 Balandžio. Įstatymas, įvykęs 1872 m., kuris užgynė jezuitams, iszgindamas jůs, gyventi Vokietijoje, dabar tapo 168 balsais priesz 145 atmestas jau ant treczio vieszpatystės susirinkimo (reichstago). Dabar turės tai pereiti tik per taip vadinamą bundesratą (karaliszką rodą), o jezuitai galės vėl pradėti varyti laukan isz visos Vokietijos Liuterio ir Kalvino tikėjimą.

— *Londonas*, 23 Balandžio. Peržiurėtas karalystės iždas, kuriame atrasta 4,502,000 syarų sterlingų deficito (stokos). Pranesza isz Londono, kad ir prie perveizėjimo Prancuzijos iždo pasirodė, kad per pereitą metą ant 83,000,000 frankų daugiau isz jo iszdůta, nekaip į jį įneszta.

Vokieczių randas lygia dalia dėl savo reikalų jieszko pasiskolinti 160,000,000 markių.

Isz to matyti, kad netik Maskolija ir Italija netoli nů susibankrutyjimo, bet ir kitoms vieszpatystėms su pinigais kreivai eina.

Motina žemė dreba.

Jau nů 20 Bandžio daugeliose vietose graikų vieszpatystės žemė ėmė taip drebėti, (o drebėjimui nėr dar galo), jog asztůniose apygardose viskas guli yrose: miestai, miesteliai ir sodžiai yra, griuva ir užmusza bei sužeidžia vis, kas vien gyvas po jais papůla. Užmusztų žmonių priskaito jau į 200, o daug daugiau sužeistų. Visa Graikija yra persigandus ir nusiminus ir nebesumano, ką bedaryti. Žmonės drebanczių apygardų it apsvaigė bėgioja dieną ir naktį, akių nesudėdami ir, bijos ir įeiti į dar nesugriuvusius namus. Žodžiu, Graikijoje dabar sudna diena.

Musu praeitės ir dabartės paslaptys.

Tikrų atsitikimų apsakymas.

paraszė Aleksaudra Gužutis.

VII. SEKRETORIUS APSKRITINIO VIRSZINĮKO IR PIRMO TURGAUS PABAIGA.

Virszinįko sekretorius karaliszkų turtų, ponas K....., buvo tai akyvas ekzempliorius, dėlto verta pasipažinti su tůmi individuum (žmogyste). Augszto ugio vyras, kurį sulenkė paleistuvystė į gudų lanką, szviesbruvis, akys ukanůtos, be iszreiszkimo mislies, kakta suplokszta, nosis ir veidas iszties tas, rodė neturtingumą proto, o iszpustos lupos rustybę ir puikumą. Ant galo ponas K...., tankiai traukdamas per nosį kvapą, buvo paveidus lusiui, jieszkanczia mą praryti. Pasakę apie iszžiurą to pono, turime keletą žodžių isztarti apie jo pabudį. Buvo tai žmogus rustingas, pilnas neiszmintingos puikybės, labai godus ant pinigų ir stengantis, pagal savo iszgalę, padaryti blogai. Nů turinczių kokį noris reikalą, kaip įmanydamas spaudė pinigus, o vargužius starszinas ir rasztinįkus lupo kaip szaszus. Prie tokio tai pono sekretoriaus, nuėjo žydas Urviczas, su popierais apie persamdymą odnodvorcų. Įeikim į namus pono K....

Keturiose puikiose seklycziose gyveno ponas sekretorius, o nors jis nevedęs buvo paczios, vienok galinėje davės matyti buvimas moteriszkės, kuri buvo mylimoja sekretoriaus, graži Kostusia, apvilkta szilkais ir papůszta auksu ir brangiais akmenais. Dabar vidurinėje seklyczioje, daili Kostusia, sėdėdama prie mažo stalelio, knibinėjo kas žin kokį rankdarbį, o ponas K...., pusgulinczia sėdėdamas ant kanapos, traukė iszilgo cibuko, kvepenczius dumus Žukovo tabako. Po keletos svarbių iszleidimų dumų isz burnos, atsiliepė:

— Dideliai man netinka, kad czion lankos Krajauskis, įpatingai, kad manęs nėra namieje.

— Mielas Levoneli, jisai sako, kad ateina prie tamstos, o jeigu neradęs jusų, valandėlę ir paszneka, tai nėra nieko blogo.

— Už tiesą, dyvinas Krajauskio noras, rasti manę namieje žinant, kad esu kanceliarijoje.

— Asz nenoriu buti užda-

ryta, kaip vergė baszos hareme.

— Gal buti — su priespauda pasakė Levonas. Asz tavę Kostelė iszrėdžiau, kaip kokią karalaitę, tik dėl savęs, o ne dėl kitų.

— Taip pon! Nuplėsziai brangiausį rubą mano nekaltybės, o apdengiai manę szilkais – skarmalais. Matau, kad manęs nevesi, esu prażudyta moteriszkė. Laikas mums persiskyrti.

— Kas tav yra Kostė? Asz tavę myliu, bet vesti už paczią dabar negaliu. Turiu pirmiaus pastoti virszinįko pagelbinįku, o tada padarysime svodbą.

Ant tų żodžių, subildėjo durys pirmos seklyczios, ir įėjo ten żydas Urviczas. Sekretorius greitai iszėjo į pirmą seklyczią, o Kostusia rustingai veizėdama į atsitolinantį, pusbalsiai isztarė:

Taip viską gali man dûti, iszskiriant meilę, kuria neapdovanosi nei vienos moteriszkės, nės esi persigyvenęs paleistuvis, o taurę meilės, seniai iszlenkęs lyg dugno.

— Urviczas prakalbėjo: — „Jasny pan sekretor“.

— Ko tu nori senzokoniau?

— Asz noriu padaryti ponui gerą.

— Tai naujiena, kad żydas geidżia padaryti gerą.

— Niu, kartais ir żydas padaro gerai.

— Sakyk tiesiai, ko nori nû manęs? Užklausė sekretorius.

— O kad ponas sveikas butumiai! Pirmiaus prie pono Dievo, o paskui prie pono sekretoriaus. Asz menkas żydelis noriu padaryti su ponu mažą „geszeftą“ veikalą. Virszinįkas atsiuntė prie jusų mylistos su popierais apie pasamdymą odnodvorcų į kariumėnę. Tą pasakęs żydas padavė sekretoriui sądelį popierų, kuris peržiurėjęs isztarė:

„Reikia surinkti draugystę odnodvorcų ir paklausti anų, apie teisingumą tų rasztų. Ateisi už dviejų nedėlių“.

— Rasztai teisingi, kaip sudas didelio rabino Elijos. Asz varginti pono veltui nenoriu ir po penkis rublius nû kalakuto užmokėsiu.

— Jus szimtais pelnote, smarkiai atsakė sekretorius, o czion penkrublines siulote. Už kożną rekrutą užmokėsi man po dvideszimtį rublių.

Tą iszgirdęs żydas paszoko isz vietos ir sugriebęs sav už peisokų, suszuko: gvalt, gvalt! Taip brangiai negalima dûti. Asz po savo paczios nepaėmiau tiek pasogos. Ponuli, praszau paklausyti, mes nekokių szimtų nepelnome. Burliokas kietas, kaip akmû, nieko isz jo neiszspausi, visiems reikia dûti, o mums biedniems żydeliams gal liks po tris rublius nû kalakuto. Dėl to nespauskite per daug mumis. Ką daryti po 10 rublių už kożną samdinįką dûsiu.

— Tu Urviczai daug metų buvai rinkėju pagalvių ir esi iszgudręs, kaip senas vilkas, bet manęs neprigausi. „Ne podviediosz menia, brat, v monastyr“ (ne įvesi manę, brolau, į kliosztorių.

— Ai-vai! Kad ponas sveikas butumiai! Kas gal prigauti tokią galvą, kuri dviejų pavietų reikalus rėdo? Tegul bus po 12 rublių.

— Be 20 rublių nedarysiu.

— Jusų galybė, o asz daugiaus neiszmanau. Tą pasakęs żydas, iszėjo į prieangį, o po valandos įėjęs į seklyczią isztarė.

— Neniekindamas żodžio „jasnego pana“, szviesaus pono, po 15 rublių užmokėsiu.

— Be 20 rublių ne bus nieko!

— Pono sekretoriaus protingesne galva, o asz negaliu. Tą isztaręs żydas traukės laukan sznabždėdamas: „Geharget veren. Makes dir į hale“ (kad tavę užmusztų, kad tav gerklėje sopulis iszdygtų.

Apmaudingas Urviczas, pastovėjęs valandą ulyczioje, vėl įėjo į seklyczią kalbėdamas:

— Pon – nestumkite nû savęs pinįgų ir prisileiskite.

— Asz tav sakiau, kad be 20 rublių neimsi.

— Ui, ui! Ponas sekretorius esi kėtas, kaip tasai akmû, isz kurio Maižieszius praleido vandenį.

Norįs savo pridėsiu, o su ponu noriu baigti. Užmokėsiu po 20 rublių nû samdinįko, o jeigu, katras isz jų bus nepriimtas į kariumėnę, tai ponas mano skriausmo nenorėsi ir sugrąžįsi pinįgus.

— Żinoma, kad taip. Atsakė sekretorius, o dabar už asztûnius samdinįkus, dûk czion 160 rublių.

Żydas besikasynėdamas ir sunkiai duksaudamas, vaszavo (traukė) isz kiszeniaus pinįgus ir dėjo ant stalo, o kada jau nukrovė asztûnes kruvaites po 20 sidabrinių rublių, tai sekretorius skaitydamas anûs, iszmetė ant stalo tris penkauksinius ir du senus rublius su kryžiais, kalbėdamas:

— Vietoje rublių, davei tris penkauksinius, o tûdu rubliai misinginiai, asz anų nepriimu.

— O kad ponas sveikas butumiai. Kas tai yra — turėti geras akis, o asz jau neprimatau. Paskui żydas sznabždėdamas: „Szvarc jor ant daine kopf“ blogėjai metai ant tavo galvos. Paėmęs paniekintus rublius, padėjo kitus du rublius ir penkauksinį sakydamas: Dabar „recht“ teisingai.

— „Recht, recht“. Atsakė sekretorius, o sužėręs pinįgus į kepeliuszą, supylė anûs į komodą, kur tų niekniekių buvo pusė szuplėdos. Po to sekretorius pasiraszęs ant popierų, liepė Urviczui eiti į kanceliariją dėl užraszymo į knįgą ir prispaudimo peczėties.

Urviczas, paėmęs popieras, żemai kloniodamos, o mislyje keikdamas, iszėjo. Po atlikimo kancelerijoje prigulėjimų ir užmokėjimo rasztinįkui po rublį nû samdinįko, už prispaudimą peczėties, Urviczas drauge su sekretoriumi, nuėjo prie pono virszinįko, kuriam sekretorius atidavęs popieras ir pasakęs, kad viskas yra gerai paraszyta, patsai iszslinko isz seklyczios virszinįko, o musų żydelis, isztrukęs nû vilko, pakliuvo meszkai, stovėjo prie durių, nabagas, ir glostydamas barzdą rokavo, kiek už asztûnis samdinįkas galės uždirbti.

Ponas virszinįkas perveizėjęs popieras, atsiliepė: Skaityk pinįgus!

Urviczas duksaudamas, isztraukė isz kiszianiaus mažą maiszelį su pusimperjolais ir atskaitęs 800 rublių pasakė: Jau viskas.

— Nė neviskas. Isztarė virszinįkas. Dar reikia 400 rublių pagalvėms.

— Jusų mylista, palikite tûs pinįgus pas manę; o asz mokėsiu pagalves, pinįgai neprażus, esu obivatelis ir turiu savo puikią karczemą, o už tą ponas imsi deszimtą procentą.

— Negalima tą padaryti, dûk pinįgus. Atsakė virszinįkas.

Nemitęs żydas, murmėdamas „Boruch Adinoi“ padėjo vėl auksu 400 rublių, kalbėdamas: żinau, kad jusų mylista nenorėsite manęs prażudyti ir, už nepriimtus į kariumėnę samdinįkus, sugranžįsite pinįgus.

— Asz tavo skriaudos nenoriu ir užmokėtą prekę parokûsiu už naujus samdinįkus.

— Jusų galva vyresnė, tegul bus ir taip, atsakė żydas.

Ponas virszinįkas, surokavęs pinįgus ir supylęs į savo kontorką, pasiraszęs ant popierų ir atidavęs anûs Urviczui, pasakė: vartûk sveikas.

— Isz pono rankų, Dieve dûk gerą laimę, isztarė żydas priimdamas popieras ir pasi-

kloniojęs, greitai iszėjo, o eidamas ulyczia ant pirsztų iszrokavo, kad už kožną samdinįką pelnys mažiaus 200 rublių, asztûni gi samdinįkai atnesz 1600 rublių. Dasiekęs to rezultato, Urviczas su didžiausiu pasimėgimu, glostė savo barzdą ir pilvą, kalbėdamas: „Recht, reht, ant maine amones, vie ich bin a jud". Gerai, gerai, ant mano sąžinės, kaip esu žydu.

Iszslinkus žydui, virszinįkas isz seklyczios įcziûžė ten susigaubęs kaip driabulinė tvora sekretorius K...., kuris ir atsiliepė: „Arandaunįkas karaliszkų dvarų Rymkas nori užmokėti pagal prekę padėtą inventoriui, už tas trobas, kurių medegą pardavė jisai žydams".

Pasakyk man, pane Levone, isztarė virszinįkas, kiek gavo Rymkus už sugriautas triobas?

Tikrai žinau, kad žydai užmokėjo jam 650 rublių, o inventoriszka prekė viso labo 150 rublių.

—Tokiu budu tasai mekliorius geidžia uždirbti 500 rublių. Palauk „golubczik" (balandi) nepigiai isztruksi nů vanago. Be 300 rublių to reikalo nepralėisiu.

—Tai ponas gerai padarysi. Ar jam negana bus pelnyti 200 rublių?

—Pone Levone, užraszykite į knįgą 400 rublių, katrûs įneszė Urviczas pagalvems už asztûnis samdinįkus odnodvorcų. Starszinos ten pasiraszo priemime tų pinįgų, o mes anûs atidûsime ant palukių arandaunįkui Golombauskiui.

—Su tais kaimiszkiais starszinomis odnodvorcų pigiai tą padarysiu, sekretorius atsakė: bet starszinos gyvenanty mieste yra tai didelei iszgudrę kamai, jie pasiraszę reikalaus pinįgų. Mano mielas, pone Levone vesk tûs reikalus isz mintingai, taip kad butų sotus vilkas ir ožka cziela. Dabar atsiųskite prie manęs Rymką. Gerai, pone virszinįke, pasakė sekretorius ir pasikloniojęs iszėjo.

Taip pagal parokavimo pono virszinįko, pasiliko vilkas sotus, o ožka ne tik baisiai iszalko, bet nabagytė neteko ir vilnų.

(Dar ne viskas)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Brooklyn, E. D. 20 d. Bal.

Pagûdotas Redytojau „Vien."!

Praszau patalpinti tą straipsnialį apie naujai uždėtą parapiją Brooklyne po vardu szv. Marijos Panos. Pirmutinis susirinkimas buvo suszauktas per draugystę szv. Jûzapo Brooklyne ant 8 d. Balandžio. Ant tos dienos pribuvo ir delegatai draugystės szv. Kazimiero isz New-Yorko, kurie vienu balsu sutarė, idaut butų pirmiausiai iszrinktas komitetas; kurį ir iszrinko isz szių vyru: Jonas Vasiliaucka prezidentas, Jûzas Tanckus vice-prez., Antanas Slaminskas sekretorius prot., Motiejus Parszelaitys sekr. finansu, Jûzas Katylus kasierius. Susirinkimą atidarė prezydentas Jonas Vasiliauskas, kuris savo kalboje ragino visus brolius, idant risztusi ir raszytusi į naują parapiją. Ant susirinkimo nutarė mokėti į parapijos kasą kaipo įžengtin po $1 o toliaus ant mėnesio po 25 centus. Ant susirinkimo tûjaus įsiraszė 46 sąnariai, kurie sudėjo 28 dolerius ant rankų kasieriaus Jûzo Katyliaus, kuris ant rytojaus sudėjo tûs pinįgus į banką

Antras mitingas apskelbtas buvo ant d. 15 Balandžio, ant kurio prisiraszė prie parapijos 70 sąnarių; isz visų atsižimėjo labjausiai Jonas Papeika, kuris dėl naujai uždėtos parapijos paaukavo 20 dolerių, o antras taip-gi Jûzapas Jankauskas apieravojo 10 dol. Tûs brolius galima prilygiti prie tikrų senovės lietuvių, kurie pasakė į visą minią susirinkusių, kad ant Dievo gabės gatavi paszvęsti savo visą turtą, idant butų tiktai nauja bažniczya. Dėl didesnio įplaukimo kelių dolerių į naujai uždėtos parapijos kasą, visi vienu balsu sutarė, idant butų ant d. 19 Mojaus balius, ant kurio eidami vyrai ir moterys turės mokėti po 25 c. už tikietus. Įėjimo tą paczią dieną kasierius apturėjo 57 dolerius.

Ant to baliaus užpraszome visus brolius ir seseris, idant teiktusi pributi ir padûti savo ranką dėl naujai susiriszusių parapijonų. Taipos-gi uszpraszome ir isz tolimų szalių Amerikos lietuvių, gerai mislyjanczių, kad teiktusi atsiųsti po kelis centus ant apieros delei naujai užsidėjusios parapijos po vardu szv. Marijos Panos Brooklyne E. D.

Balius bus ant salės po No. 93 Grand str. arba (Palace Hall).

Su gûdone *Parapijonas.*

Elizabeth, N. Y. Czia pereitame mėnesyje užsidėjo nauja draugystė po vardu szv. Jûzapo, prie kurios prisiraszė į 40 sąnarių. Kas linksmesnio, jog visa draugystė žada prie „Susivienyjimo" prisiraszyti.

Viso gero nů szirdies geidžiame naujai draugystei

V. Ambroževiczius.

Newark, N. Y. Szv. Jurgio draugystė žada prisiraszyti prie „Susiv." Ant pereito mitingo jau buvo tai įneszta, bet dar nenutarta. Atidėjo da tą dalyką ant sekanczio susirinkimo.

Butų labai puiku, kad tai padarytų ta graži draugystė.

K. L.

— *Elizabeth, N. Y.* Czia musų viengentis V. Ambrozevyczius uždėjo agenturą savo czeverikų krautuvėje (store), siunczia pinįgus į Lietuva ir Lenkiją, pardûda laivokortes ant visų linijų į Europą ir isz Europos. Tai-gi uszpraszo visų brolių lietuvių Elizabetho ir aplinkinių miestelių, idant reikale atsiszauktų pas saviszkį, o ne pas žydus, kurie apgaudinėja.

358 E. Jersey str.
Elizabeth, N. Y.

— *New Britain, Conn.* 18 Bal. Szv. Jûzapo draugystė laikė mėnesinį susirinkimą 15 d. Bal. ant kurio nutarė paaukauti $10.00 dėl iszdavimo broszuros isz priežasties *Krażieczių* iszpjovimo. Mieli broliai lietuviai ir „Susivienyjimo" vadovai persipraszome jusų, kad mes su tûm reikalu pasivėliname, nės tai atsitiko ne isz nenorėjimo prie to prisidėti, ale isz priežasties sunkaus laiko su pinįgais, o antrą ir draugystė turėjo reikalus. Nors mes dar neprigulime prie „Susiv"; ale ir neiszsižadame jo, tiktai laukiame geresnių laikų. Ir visokiûse „Susiv." reikalûse dėl lietuvystės labo musų draugystė yra gatava padûti ranką.

Draugystės komitetas.

— *Elizabeth, N. Y.* Elizabetho lietuviai sukalektavojo bažnyczioje $19.58 ant iszdavimo broszurų isz priežasties krażieczių iszpjovimo, taipogi ir szv. Kazimiero draugystė paaukavo isz savo iždo ant to dalyko $10,00. Pinįgai tapo prisiųsti ant rankų „Susiv." prezidento.

— *Scranton, Pa.* Pereitą nedėlią Scrantono lietuviai parsikvietė gûdotiną kun. A. Burbą, kuris daugiau kaip per porą dienų darbûdamas, iszklausė kelis szimtus velykinės spaviednės ir pasakė keletą jausmingai gražių pamokslų.

Yra pilna viltis, kad Scrantų lietuviai, jei tik prasidės

geriau darbai eiti, turės nepoilgio savo kunigą, bažnyczią ir bus lygus su kitais lietuvių apgyventais miestais kaip dvasiszkai, taip ir tautiszkai.

Apie Konnektikuto Lietuvius.

Užsidėjus lietuviszkai parapijai Waterbury'je, Konnektikuto valstijoje, be abejonės lietuviszka dirva Amerikoje žymiai prasiplatina, todėl ir naujo dėl lietuvių darbo isz karto daug atsiranda. Pirmutinis dalykas pažinti spėkas kaip medegiszkas, taip ir dvasiszkas naujos parapijos. Pigiaus medegiszkoje pusėje rodosi, todėl nů tos ir pradedame. Lietuviszka Wateburio parapija, kaip aiszkiai důdasi patyrti, nebus parapija miesto arba aprubio, bet reiks buti parapijai viso Konnektikuto, kadągi po visą valstiją yra iszsiskirstę lietuviai. Visi troksžta neiszpasakytai turėti nors vieną lietuviszką bažnyczią ant czielos szalies ir, kaip varėsi patyrti, neatsisakys nei vienas geras lietuvis nů medegiszkos pagelbos. Toks supratimas, kad Konnektikuto lietuviai nors vieną sutvertų parapiją sujungtomis spėkomis yra labai gražus. Nės taip visiems lietuviams dedantisi bus galima pastatyti ir prideranczią lietuvių vardui bažnyczią ir įrengti atsakanczią lietuviszką mokslainę, kuri butų žydiniu lietuvystės ir katalikiszkos szviesos ant visos szalies. Jei tie sziądieniniai numanymai Konnektikuto lietuvių greitame laike butų įvykdyti, greitai nauja szviesa dalykůse lietuvystės sužibėtų visas musų krasztas. Nėra todėl dyvo, kad po tokių iszlygų, Konnektikuto lietuviai greitai pradėtų eiti lenktinių tautiszkůse dalykůse net su labai skaitlingais Pennsilvanijos lietuviais. Dėl geresnio susipažinimo ir didesnės sylos Konnektikuto lietuviai, kaip man teko buti liudytojumi, trumpame laike sutvėrė net keturias „Susivienyjimo" kůpas, o tos yra 1. Meridene, 2. Hardforde, 3. Risstret ir 4. Townstret pas Broad Brookų, jei taip eis toliaus, tai gal lyg rudeniniam seimui Pamarinis Lietuviszkas aprabis turės daugiaus per dvideszimtį „Susivienyjimo" kůpų, o tada Konnektikutas su savo kaimynais bus lygus pusei viso sziądieninio „Susivienyjimo". Jei lyg to daeitų, nebutų baimės ir apie kandidatus „Susivienyjimo" isz musų aprubio.

Nežinantiems musų kraszto labai akyva žinoti, kur daugiausiai gyvena lietuvių? Pirma lietuvių vieta pagal skaitlių ir užgyvenimo yra Waterburys. Kaip Pennsilvanijoje daugumas lietuvių praėjo per Shenandorį, tiek musų kraszto lietuviai — per Waterburį. Ir kurie sziądien gyvena ant farmų, pasakoja pirma gyvenę tiek ir tiek laiko Waterburyje. Ant skaitliaus lietuvių su Waterburiu eina lenktynių New Britainas, bet dalykůse lietuvystės nů seno augszcziaus stovi Waterburys. Taip sznekėdamą anaiptol nenoriu pažeminti New Britaino iszmintingų lietuvių, bet graicziaus noriu, kad spirtusi į prieszakį ir jei galia, tevirszyja Waterburieczius. Hardforde su apylinke iki trijų deszimtų lietuviszkų vyrų tepriskaito. Dyvinas daigtas, kad ir mažas ten lietuvių burelis ir tie skursta be darbo taip gražiame ir dideliame mieste. Apie Broad Brookų lietuvių *tabakių*, nės jie tenai sodina, pjauna, džiovina tabaką, yra iki 100 vyrų. Kas galėjo tikėtiesi, kad Amerikoje randasi lietuviai prie auginimo net *tabako*, o reikia žinoti, kad prie to nemažas *biznis;* lietuviai, kaip bitės medų atranda sav visokius užsiėmimus. Apie lietuvius tabakius žinau, kad broliai kitą kartą daugiaus norės girdėti, todėl ir raszysiu. Dabar nů Waterburio einant pagal upelį Nagatuką iki Bridgeportui užtikau nemažus burelius lietuvių: Union City, Nagatuke, Antonijoje, Leimore ir pacziame Bridgeporte. Net apie tokį Merideną, kur lenkai turi bažnytėlę ir ten randame lyg 30 lietuviszkų vyrų. O prie to turime žinoti, kad visas Konnektikuto valszczius nėra tuszczias nů lietuvių. Kur niekas nesitiki, tai ir tenai randasi lietuviai, kiti nekaipo užmirszti. Dirba Amerikonams laukus, arklius szeria, karves melžia ir taip toliaus. Galima apmąstyti, susitikimai su tokiais *užmirsztais* lietuviais kokį daro įspudį ant lietuviszko klebono ir tokių lietuvių. Kas gal apsakyti linksmumą ir džiaugsmą vieno ir kitų, o kaip minksztos szirdies žmogui prie tokių atsitikimų reikia rankove nusiszlůstyti netyczioms isz akių riedanczias aszaras! O kad prieina lietuviai, po kelių metų nebuvę, szventos velykinės spaviednės, priima szv. kuną ir kraują Vieszpaties, iszgirsta Amžinos Teisybės žodžius prigimtoje kalboje, atsimena savo tėviszkę brangią Lietuvą, apmislyja gerumą Dievo, kad sujieszko paklydusias aveles po svėtimus laukus, tada nėra sylos, kas galėtų numaldyti verkenczius isz laimės ir džaugsmo musų brolius.

Kun. J. Žebris.

Lenkai su savo bernais isz kailio nerias!

Gal skaitytojas nusidyvys, jog taip bjauriai atsiszaukiam ant lenkų, su kuriais musų tėvų tėvai per keletą szimtmeczių gyveno drauge „politiszkůse dalykůse". Aname laike lenkų kultura buvo jau daug maž iszsidirbusi, tai lietuviszka ponija pamažu lenkiszką kalbą pargabeno į Lietuvą, kurioje ir po sziai dienai didesnieje szlektos arba dvarokų bei didžiunų dalis gerėjosi jaja. Kvailumu Lietuvos ponijos tapo lenkiszka kalba įvesta kaip mokslainėse, taip ir urėdysten. Tam dalykui labai gelbėjo atkeliavę Lietuvon szaldros-lenkai. Taip gi Lietuva lenkinosi per ilgus metus net iki paskutiniam lenkmecziui 1863 metų. Teisybė, radosi ir anůse laikůse keletas vyrų, kaip ana: Donelaitis, Dauksza, Poszka, Daukantas, Ivinskas, Volonczauskas ir kiti keli, kurie ragino savo tautieczius neiszsižadėti lietuviszkos kalbos bei paproczių, bet jų balsas buvo tarsi girioje szaukiantis.

Sztai po paskutiniam lenkmecziui, pirm kurio tapo lietuviai paliůsoti nů baudžiavos, tapo pavelyta lietuviams-mužikams eiti į mokslus.

Per kiek metų pradėjo iszsidirbti pamažu lietuviszka inteligencija kaip dvasiszka (kunigiszka), taip ir pasauliszka. Lietuviai pradėjo apsižiurėti: jų tautiszka dvasia pradėjo atsigaivinti, jų darbai pradėjo auksztyn pasirodyti. Jau 1883 metůse, Prusůse, pasirodė pirmas lietuviszkas laikrasztis, pradėjo lietuviai Lietuvoje isz savo bažnyczių varyti laukan lenkiszką kalbą. Lenkai pradėjo isz lietuvių jůktiesi ir ją vienintelio laikraszczio darbinįkus begėdiszkai dergti per savo laikraszczius, o po draug girti Amerikos lietuvius, kurie dar tada buk separatizmo nedarė.

Ir kaip-gi tada Amerikos lietuviai galėjo skirtėsi nů lenkų, kad jų Amerikoje buvo dar per mažai, o po draug dėl atlikimo tikėjimiszkų dalykų, kožnąs lietuvis turėjo mokintėsi lenkiszkai.

Bet sztai po kiek laiko pribuna vienas po kitam lietuviszki kunigai. Pradėda lietuviszkos parapijos tvertėsi ir

jau lietuviai pradėjo bažnytiniûse dalykûse visai skirtėsi. Ir lietuviai taip pasielgdami, labai teisingai daro: juk jeigu patys lenkai tarp savęs negali susitaikįti, kaip-gi lietuviai galėtų su jais sugyventi, o prieg tam nevienoje vietoje lenkai labai lietuvius nuskriaudė bažnytiniûse reikalûse, o kaip kur ir sziądien dar tebeskriaudžia.

Isz priežasties tokio lietuvių tautiszko krutėjimo pradėjo lenkai dar pirm kelių metų ant lietuvių sznairoti, kurie jau nesimokina lenkiszkos kalbos ir nenori tapti lenkų vergais.

Sutverė per keletą metų dikcziai lietuviszkų parapijų, kurias, kadangi netaip veik gali gauti lietuviszką kunįgą, kurių Amerikoje dar dikcziai stokûja, žiurėk jau tûjau koks lenkas arba ir naujalenkis kunįgas rupinasi pagriebti į savo nagus ir pamažu ją pavesti lenkams. Taip jau atsitiko lietuviams nevienoje vietoje, o kaip kur dar ir dabar atsitiks, jeigu patys lietuviai snaus ir nieko nepaisys.

Dyvinas tai yra dalykas, gal tikt patiems lenkams gerai suprantamas, kodėl jie su lietuviais nori apsieiti kaip su kokiais vergais. Kodėl jie visa gerklė rėkia ant vokiecziu bei maskolių, kurie jų tautieczius nori suvokietinti bei sumaskolinti, bet kodėl-gi jie patys visomis sovo iszgalėmis rupinasi lietuvius sulenkinti ir tai neva dėl Lietuvos labo. Kaip lietuviai pradėjo apie savę tautiszkai dirbti ir nereikalingas lenkiszkas dulkes nû savo župonų kresti, ponai lenkai net pasiutę rėkia per savo laikraszczius, kaip tai: „Sztandar“, „Polak w Americe“, „Zgoda“ ir kiti.

Toks „Polak w Americe“ jau per kelis savo numerus varo karcziamiszkas pliovones, buk lietuviai esą parsidavę maskoliams, dėl to tikt vien, kad neiszsimokina poniszkos kalbos. O kad nesimokina slaviszko žargono, tai: „*Laipsnis apszvietimo tarp lietuvių yra daug žemesnis**), *negu tarp lenkų* (Polak w Americe 10 kvietnia). Teisybė, lietuviai dar neivieno kunįgo nenužudė, dar nei neprimuszė, dar po bažnyczia ar klebonija dinamito nepakiszo, o lenkai su savo kunįgais bjauriaus apsieina, nekaip geras ukinįkas sų savo kiaulių piemenimi. Apie tokius lenkų apsiėjimus su jų kunįgais skaitėme, skaitome ir skaitysime lenkiszkûse ir angliszkûse laikraszcziûse. Tai toks yra lenkų apsiszvietimo laipsnis augsztesnis už lietuvių.

Tas pas laikrasztis mus lietuvius pamokina, kaip mes turime saugotiesi nû jų apszvietimo, taip tarydamas: „Labai iszmintingi jų (lietuvių) vadovai linki saviems tautiecziams, idant laike suaresztavojimo (lietuviai) užklausti sude apie tautystę, pasakytų, kad esą lenkai. Kitûse atsitikimûse tegul sergstasi netik lenko vardo, bet ir lenkiszkos kalbos“. — Už tokį lenkų pamokinimą, man ding, jog lenkams turime buti labai dėkingi irgi szventai pildyti, nėsa ikisziol isz musų lietuvių daugumas, užklaustas nû svetimtauczio: kas esi? atsakydavo: „paliokas“ ar isz „Polszczios“. Taigi iszsižadėkime visai tų žodžių, o jeigu kur už negerus darbus papûlame, tada tikt sakykime, kad mes esame lenkai, ba mat lenkų apszvietimo laipsnis yra augsztesnis už lietuvių.

Apart paczių lenkų pradėjo ir naujalenkiai priesz savo dvasios galą garsintėsi po lenkiszkus laikraszczius. Sztai nelabai seniai Perth Amboy N. Y. uždėjo naujalenkiai draugystę po vardu Zigmunto Augusto. Tulas karsztas lietuvys paraszė į jûs draugiszką gromatą, kad lietuvius neiszjûktų. Sztai naujalenkiai paraszo korespondenciją į Zgodą N. 14, visaip lietuvius iszbjauriodami, buk lietuviai yra parsidavę maskoliams, buk lietuviai akyse maskoliaus yra „blagonadožnye“. Žinoma, kaip naujalenkis nieko lietuviszko neskaito, tai nežino, kad lietuviams maskolius seniai uždraudė turėti lietuviszkoje kalboje knįgas bei laikraszczius, griauja bažnyczias net su kraujo praliejimu, kaip antai buvo pernai Krażiûse. — Naujalenkiai kaip ir nusidyvyja isz Chicagiszkio lietuvio: „Naturalnie pisano po litewsku; po tresci i charakterze možno sądzić że czlowiek wykształcony i jest przewodnikiem litwinów“. Bet pažiurėkime kaip tie naujalenkiai, kuriems reikėtų mokėti tėvyniszką kalbą, raszo lietuviszkai „Zgodoje“:

*

„Mias grini lietuwnikaj už tiesa sakant per grini arba žali, kłausem jusu su komi mias turim lajkitis? chyba su maskolija. O! Diewe siagiek mus nyjawieczen su turkajs.... O dabar mieli broli atciszaukiem pre jusu razumo szirdies ir miales broliszkes! susiwienikim su przedział lankajs dėl pagołbos tewinies ir savo buta bukimie pewni, kad je neiżplesz mums kalbos lietuwiszkos, galim viska nok ju iżgoleti. Sziendien koznos akłas gali matiti, kad ir lankaj niestenges odbudowote lankija bojeriska tiktaj „deimokraticz na socialna“ o kad Diewos jums dotu toki razuma toj užgraitumiem maskolams arba kałmukams ant ju stonmu už musu vargus ir krauja, kitaip polikšimie ubogajs arba „bradagajs“ savo brolu ir tiewinies, o dabar ira czesas patogus surinkti „petycija“ nok wisu draugistu pas Papieżiu protesta ir aprašzima bajsuma musu tiewinies o už tiesa maskolams taj didielaj niepatinks, a mums otniesz giara wajsiu, su broliszku paswejkinimo ir patwirtinimo musu draugistos“

sekr. *Andrius Asakowiczios.*
prezes *Julians Ejdymtas.*

*

Pagaliaus naujalenkiai nei savo pravardžių nemoka paraszyti lietuviszkai, nors savę vadina lietuviu.

Negana to, net naujalenkis D. T. Baczkauckas, redytojas, iszdûtojas ir locninįkas begėdiszkos „Saulės“, pradėjo iszdavinėti lenkiszką szlamsztą „Gazeta Ludova“, kurioje szuniszkai loja ant visų lietuvystės darbų.

Tokiems szaldroms naujalenkiams nieko daugiaus nenorime atsakyti, kaip tiktai sziais musų dainiaus žodžiais:

„Kas negliudnas dėl tėvynės,
Tas nevertas ir rudinės;
Kas tėvynę peikia, ardo,
Tas nevertas žmogaus vardo“.

„Susiv.“ sąnarys.

* * *

Isz to rasztelio gali aiszkiai kiekvienas matyti, kaip tie musų tautėcziai isz Perth Amboy yra užmirszę ir sudarkę savo tėvų kalbą. Jie sakos, kad susidėdami su lenkais, savo kalbą mylės, nedûs jai žuti bei jos bjaurinti, o czia tik spėjo su lenkais susibroliauti, jau tikram lietuviui sunku butų su jais susiszneketi, nės lietuviszką kalbą taip sukratė su lenkiszka, kaip szieną su sziaudais ir todėl pasidarė kratinis. Tie Perth Amboy sziaudų lietuviai, laižydami lenkams padus, szaukia, kad visi lietuviai taip darytų, nės, mat, lietuvių tauta galint atgyti tik per susivienyjimą su lenkais. Gal but, nės kûmi pasigadinai, tûmi ir pasitaisyk, sako priežodis; lietuvių tauta per susivie-

---

*) Ir czia grynas melas, nės lietuviai, abelnai imant, daug augszcziau stovi už lenkus apszvietime; patys lenkiszki laikraszcziai raszo, kad isz szimto lenkiszkų vyrų dvideszimts temoka skaityti. Lietuvių daugumas netik skaityti, bet ir raszyti moka. *R.*

nyjimą su lekais nupůlė, gal dabar su jais susidėjus atsikeltų(?!) (*R.*)

Linksmesnės žinios.

Nevienas gal „V-bės“ skaitytojas, beskaitydamas mano straipsnelius, palaikė manę, pesimista, nės kaip tikt pradėjau raszyti į „Susivienyjimo“ organą, beveik visi straipsniai vienos lementacijos. Užtai, nenorėdamas užsipelnyti nů skaitytojų taip negražaus vardo, skubinůs praneszti ir linksmesnę naujienėlę. „Vienybės“ skaitytojai žino gerai, jog Petropilėje lietuviai turi įkurę savo draugystę ir nů vyriausybės užtvirtintą; jos vardas: Labdaringa Lietuvių ir Žemaičių Draugystė. Sąnarių turi neperdaug (apie 100) užtai, jog isz provincijos nieks neprisiraszo, nės ją (tą draugystę) laiko už rando kilpas. Randas, sako, daleido įkurti ją, norėdams tikt dasižinoti kiek ir kas nori savę laikyti už lietuvį. Įsiraszysi sykį į ją, tai žiurėk tavę policija ir vaktůs, ar nevarai agitacijos su knigomis, lietuv. laikraszcziais ir t. t.. Ta tai draugystė karts nů karto kelia lietuviszkus szokių vakarus, pelnas eina ant jos siekių naudos. Paskutinį kart toks vakaras buvo 10 dieną Kovo (naujas st.) ir vakaras, vyre, toks, apie kurį verta ir paminėti. Kaip gyvenu Petropilė je nemacziau ir netikėjau net, jog tiek galėtų but lietuviszkos inteligencijos maskolių sostapilėje. Iki sziol budavo užtenka vieno saliuno szokiams, bet paskutinį sykį komitetas lyg prijausdamas nusamdė du saliunu ir tai, vage, neapsiriko, liaudės (publikos) buvo abu saliunu kaip prikimsztu, szokti buvo jau per ankszta. Tiek visokių profesijų lietuvių (žinoma ponų) retai kruvoje kas matė, kiek czia ant to vakaro buvo, kaip ve: daktarų, inžinierių, advokatų, mokytojų, sziaip urėdninkų, visokių aptiekorių, dantistų, buvo net ir keli aficieriai, tarp kurių viens lenkas (kapitonas), kuris gana gražiai ir lietuviszkai moka kalbėti. Studentų galima sakyti buvo labai daug, žinoma tikt ne visi lietuviai, isz svetimtaucziu buvo daugiau musų gentainių latvių. Nestokavo ir gražiosios lyties ypatų, bet kone pusė isz jų svetimtautės. Kas labjau tą vakarą galėjo judįti lietuvio szirdį, tai lietuviszka kalba, kuri visůse kampůse skambėjo, nės ir svetimtaucziai kaip galėdami, nors szlubůdami, stengėsi kalbėt lietuviszkai. Latviai ypacz labai mandagiai elgėsi, taip, kad lenkas arba maskolius galėjo palaikyti tikrai tokį latvį arba latvę už lietuvį arba lietuvę.

Isz ko galima numanyti, jog latviai labjau mus myli, kaip mes jůs. Latviai tautiszkai kur kas už mus auksczciau stovi, norįs mųs trigubai kaip latvių. Mums lietuviams reiktų daugiau interasavotis latviszka kalba.

Tas vakaras labai gerą ir pageidautiną padarė įspudį kaip svetimtaucziams, taip ir patiems lietuviams, ypacz drungniemsiems ir abejojantiems į katrą pusę krypti ar į lenkiszką ar į lietuviszką. Tose ypatose (asabose) lietuviszka dvasia pabudo ir pradėjo krapsztyti akis, lyg isz miego, kaip klausdama savęs ką asz czia matau, ar tai gali but, idant toki ponai lietuviszkai kalbėtų ir tai czia vieszam susirinkime, tai negali buti, tai sapnas.... Bet.... bet asz nemiegu, jaucziu kaip manę stumdo„ czia ne monai, gyva teisybė. Nevienas lietuvis pirmą kart atėjęs ant to vakaro taip sav sanprotavo szirdyje. Užtiesą nekurioms ypatoms prisižiurėjus, galima buvo numanyti isz veido, kuris tai raudonavo, tai blanko, jog szirdyje buvo kova. Užklausus tokią žmogystę, kas tu ar lietuvis? Gauni atsakymą tvirtinantį, taip; lietuviszkai, kad ir kalba, tai taip iszkraipįta barbarizmais, jog tokia kalba sunku pavadįti lietuviszka. Tokiu lietuviu Petropilėje yra pusėtinai, jie jau czia apsigyveno nů seniai, jau su pamilijomis. Ženoti daugiausiai su lenkėms, nekurie ir su lietuvėms, bet abeji vaikus augino lenkiszkoje dvasioje. Patys tėvai, kad ir laiko savę už lietuvius, bet kalba sziek tiek pramokę lenkiszkai, vaikai lietuviszkai net anė knipt nesupranta. Tėvai taip užauginę savo vaikus laiko už didelį nůpelną, nės rokůja, kad vaikus iszaugino, budami patys mužikais, ant ponų. Koks tai menkas supratimas savasties! Pamynę po kojų kas yra brangiausio ir rokůja, kad tai gerai padarė. Taip užaugįti vaikai, galima sakyti visiszkai žuva Lietuvai. Atsiranda kaip kada, bet labai retai, jog toks vaiks užkliudęs 20 metus pajunta, jog ėsąs lietuviu ir ima lietuviszkai mokytis. Isz moksta ir tampa geru lietuviu, atsitinka tai tikt tada, jei pasiekia universitetą.

Tėvų taip auginanczius savo vaikus daug žinau, bet vaikų gerų lietuvių tikt vieną. Toliau gal viskas kitaip kryps, ypacz nů įkurimo „Labdaringos Draugystės“. Iki sziol apsigyvenę Petropilėje lietuviai neturėjo su savo tautyste jokio ryszio, dabar, Dievui dėkui, kitaip. Užtai galima tikėtis, jog „tie ponai“ pustelėjus kitam vėjaliui pradės lyg atsiminti kůmi jie esą ir supras, kad ne lenkiszka kalba daro ponu.

Antras to vakaro vaisius, tai, jog lietuviai parodė svetimtaucziams, kad ir jie savo tarpe turi inteligenciją isz auksztai mokįtų vyrų, per tai galima viltis, jog nů szio laiko nelaikys lietuvystės už szovinistų agitaciją. Pamatę, jog lietuviai, mylėdami savo boczių kalbą ir paproczius, nesiszalina nů svetimtauczių (czia kalbu apie laikus), bet nori meilėje ir vienybėje gyventi. Pamatę, jog su lietuviais galima smagiai ir linksmai laiką praleisti ir t. t.

Ta draugystė labai yra svarbus daigtas, su jos pagelba gal lietuviai atgaus ir spaudos sziokią tokią liůsybę. Gaila tikt, jog mažai isz Lietuvos į sąnarius tos draugystės pastoja.

Vitkuno Draugas.

Margumynai.

— *Arklių įdusimas.* Įdumas — gana tanki arklių lyga. Gauna ją arklys nů per sunkaus vežimo, nů pergreito bėgimo, ypacz, jei turi bėgti arba vežti ką priesz szaltą vėją ir nů kitų perdidelių arklio apsunkinimų. Tankiai atsitinka, kad nů įdususių arklių gema įdusę kumeliukai. Tankiausiai-gi įdusimą gauna nů negero maisto. Arkliui labai vodyja, jei kelionėje, nedavę jam iki valiai paėsti, vel toliaus važiůja: priesz sunkų darbą reikia visados arkliui důt gerai paėsti ir tai gero paszaro, geriausiai avižų. Įdusimas yra lyga suvis neiszgydoma; galima vienok arklį į darbą imti, jei gerai jį prižiuri. Laikrasztis „Der Sport“ liepia taip apsieiti su įdususiais arkliais: kůtankiausiai laikyti atvirame ore, szerti kůmažiausiai szienu, o důti kůtankiausiai žalius dobilus, vikius, gerus ruginius arba avižinius sziaudus; důdant szieną, reikia jį visados suvilgyti. Vietoje avižų, naudingai yra imti du syk tiek (ant svarros) kapotų morkų. Taip užlaikomas įdusęs arklys gali gerai ir ilgai dirbti.

Anti—Kristus.

Žmogau! pakelk akis pažvelgk į Europą —
Kurs turi jausmą, tûj' pajusi sopą,
Iszvydęs kas daros sziaurės vieszpatystė,
Kaip kankina visus, kas tik yr' žmogystė.
Daugel žmonių kalba, kad priesz baigą svieto,
Rasis gelžkeliai ir tûm kiek vienoj' vieto
Lakstys Anti-Kristus su ugniniu peczium,
Lieps tikėt į savę, prieszintis su meczium
Jam nedrįs nei vienas, tûj kankinams butų,
Tam ugniniam peczium' liepsnose prażutų.
Tą tikriausiai tik visi *Sentikiai*1) gudo,
Kur gelžkelius dirba, jie tenai sujudo:
Ardė szitûs kelius, kiek įspėt' galėjo,
Su paveikslais, maldoms priesz gelž-stovėjo;
Tikėjo, jog piktas szventumo baidysęs
Ir toliau važiûti tikrai nebedrįsęs;
Bet trukis kur reikia szvilpdamas važiûja,
O sentikiai liusta ir sunkiai vaitoja.
Juk Rusijos caras yra Anti—Kristu,
Dėlto, jog jis smaugo, kas garbina Kristų,
Trauk nû kaklo kryžių, kad but sunaikįtas,
Plėsz isz rankų knįgas, kad but sudraskįtos,
Paveikslus szventujų ir bažnyczias griauna
Kiek vienam Anti—Kristas tikėjimą krauna;
Kas ano neklauso, tie liekta koroti
Arba isz tėvynės paliekt iszgainioti:
Į tolymus krasztus, Siberijos szalį,
Kur Baikalas ežer's dûd blogiausią dalį,
Kitus į Kaukazo atkranczius nuvaro,
Kitiems Lietuvoj' iszrubavoją dvarą,
Žemes padalyja ir ten reik gyventi,
Kiti į Czerkesus paliekta isztrempti,
Už tą vien, kad neim' tikėjimo caro;
O kas pasipriesztin — kalinin uždaro.
Kurs jo klut' baidos, tas savo tėvynę
Turėjo atdût' su savo gimine
Ir traukt' už rubežiaus į pagonų szalį
Nės ten didesnę liûsybę rasti gali,
Kurioje gyvas galėtų iszlikti
Ir prosenių bude lyg smerties paslikti.
O kaip tiems yra, kurį staigu pagavo ..
Taip *sentikiai* skundžias ant ciesoriaus savo ..
Szitas Anti—Kristus ir Lietuvą smauga,
Kas dieną didesnės jo piktybės auga:
Po visas grinteles *uriadnįkai* lando,
Nû žmonių plėsz knįgas, kokias tik atranda;
O pas ką atrado, tam galvą sudaužo,
O kas menkos galės ir kaulus sulaužo,
Dar kaip piktadėjį retėžiûs varo
Ir badu stipinti kalinin uždaro.
Kad reik katalikams bažnyczias taisyti —
Sunku daleidimo yra iszpraszyti;

O jau daug bažnyczių į cerkves paveczia,
Tikėti į savę lietuvius verst verczia,
Kunįg's, kurs teisingas žmones gerai moko,
Tas tûjau pakliuna į rankas kazoko....
O kurs Anti—Kristui drąsiai pasidûda
Tam isz blekės ženklą ant krutinės dûda.
Ką daro lietuviai dėl rusų blogumo?!....
Už ką jis jûs kankin! Ar tai isz dorumo!?
Kareivystę tikrai lietuvis tarnauja,
Už gudo narsesniai karėj' lieja kraują
Ir visur lietuvis, žmogystė doresnė,
Bet tam Anti—Kristui rodosi piktesnė.
Dėlto, jog piktam dorybė netika,
Kas sviete blogiausis, tas dėl jo patinka.
Už tai, kas nenori, į carą tikėti,
Tam Gudijoj' daugel reikia iszkentėti;
Dėlto dabar kankin, kas tiktai pakliuva:
Liuter's, kalvinas ar tutorius buna
Ir žydams užkliuva nors broliais vadina,
Su viltingais žodžiais priviliot' mėgina.
Gudijoj' į carą kas nenor tikėti,
Tas niekur tarnystės nebegal turėti:
Rasztinįku tiesoj', ant gelžkelio tarnu
Katalik's ar liuter's nebgal but nei bernu.
Nei jokioj' tarnystėj, nebgalėdam's buti,
Užpûl žmogų badas, vargszui reik pražuti,
Tû kart *pravoslavnas* liep tikėti į savę:
„Už tą į vyresnius mes pakels'me tavę“.....
O jau kurs įtik į tą Anti—Kristų,
Tû kart vėl vadina blogu ir perkriksztu:
„Tu esi perkriksztas, tai blogiausis žmogus,
„Negal dût tav vietos, jog n'esi patogus,
„Už saują skatikų tu viską adûtum,
„Gavęs tu tarnystę, teisiai nedabotum“....
Kareivystė budam's tikėjimo savo
Nebgal užlaikyti, kaipo tėvai tavo:
Į cerkves varo, liep kreivai žegnotis
Ir szaukdami: „gospodi“ su galva kinknotis....
Mokslavietėse vaikus smaug, kad tikėtų,
„*Pravoslavnu*“ maldas prispaud, kad kalbėtų.
Nor į jaunas szirdis sėklą Anti—Kristaus
Įcziepyt', kad augdam's užsigintų Kristaus.
Pop's su savimi visus į cerkvę varo,
O kas pasipriesztin, nû mokslo pavaro.
Toks yr' prispaudimas rusų vieszpatystė
Nebgal iszkentėti nei kantriaus žmogystė.
Tas pats Anti—Kristus, ką kalba sziądieną,
Reiktų jau pažadint' valdoną nevieną.
Jis kalba: Visos upės teka ir plusta,
„Vienyjosi juroj' ir tojoj' pražusta,
„Taip ir visos tautos su kalbom's savo:
„Vokiecziai, prancuzai, lenkai su Lietuva,
„Tikėjimu, budu, tur virst' į mano
„Rusiszką, maskoliszką į *pravoslavną*
„*Ir maskolių juroj*' visos — tur pražuti....
„O tik mano valdžia tur ant visų buti....
Nės taip aprašzyta yra pranaszystė....
„Baigiant svietui užstos vieną vieszpatystę“.

1] Staravieriai, kurie nors yra maskoliais, bet kitokio tikėjimo už jûs, todėl ir jûs maskoliai dar labjau persekioja už katalikus; Jų yra visoje Maskolijoje apie 13 milijonų.

Per tai Anti—Kristus slaptu ûstinėja,
Kaip daugiaus užgriebti takų jieszkinėja.
Į Auganistaną dabar slaptu lando
Ir ant Galicijos vien dantį galando....
Dumo jis pastoti kaip Romos Ciezaras
Ir likt Anti—Kristu — *Tas Pravoslavnas Caras.*
Ar·gi to nejauczia europiszkos valdžios,
Ir Tėvas Szventasis nů Ûlinės Eldžias....!
Reik visiems pajusti kol dar laikas yra,
Pakol viso svieto aszaros nebira....
Kaip sziądien po rusų, kurie jau pakliuna
Anti—Kristaus nasrůs amžinai jau žuna....
Rugsėjo 14 — 1893 metůse Marė Kibirkszteléė.

LIETUVOS ISTORIJA

nů seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Tas garsus vyras, nors rustas ir nuliudęs kalinyczioje, vienok lėtai ir kantriai kentėjo ilgą savo nelaimą. Bet saugojo jį dieną du kryżeiviu, o naktį vieną su kalpu užrakinę laikė. Isz Lietuvos du kartu atėjo siuntiniai, norėdami jį isz liůsůti, bet veltui: kaipogi krikszczionių kalinyczioje nebturėjo daugesniai, naudos patiems, įsiszėlus karėmis, tiek nebibuvo, kiek kryżeiviai reikalavo. Vienok ant laimos Lietuvių iszsigavo jis isz kalinyczios tokiu pragumu: pasitiko tenai lietuvis, vaikeliu dar budamas, į vergus parvestas, vardu Alps, tasai perkriksztytas savo buklumu, protu, nůmone ir taikiu bei teisingu elgimosi, taip buvo įsikliovęs pacziam d. mistrui, jog jis buvo ramu kalpu arba sluga ir turėjo raktus visų kalinyczių, nės, jog Keistutis nemokėjo Teutonų kalbos, darin d. mistras davė jam jį už kalpą, kursai jį kalinyczioje kalpojo ir slaugė. Nors Alps suvisu tapęs vokiecziu, vienok savo namų nenutauto, neigi užmirszo garbės Keistuczio, savo vieszpaties, kursai dar didesniai jį uždegė tėvynės malone, kalbėdamas su jůmi lietuviszkai ir vadindamas jį savo sunumi: kaipogi ketėjo jį, tapęs kurią dieną liůsu, savo karszinczium pakelti. Tie žodžiai taip garbingo vyro uždegė jo szirdyje tokią aitrą ir malonę, jog Alps ryžosi isz gailesio ar pats mirti, ar jį iszliůsůti. Tankiai dar jis girdėjo patį d. mistrą sakant, d. kuningaiksztį esant vyru, kuriůmi gali kliautis, jo žodis esąs szventu. Darin netrukdamas sutarė su jůmi pragumą, kuriůmi gal jis iszsiliůsůti. Alps įdavė kuningaikszcziui gelžies lazdą (mietą), su kuriůmi jis naktimis iszgrovė uždangaliuje sienos mure skylę, trupuczius muro, kryżeiviams paėjus melstis, Alps mokėjo veikiai pavogti, niekam – nenusergiant. Paskui, praardžius skylę, naktovidu, szniuru pagal nusileido d. kuningaiksztis žemyn, kame Alps laukė su du žirgu: su vienu kryżeivių baltu abitu, jůdu kryžiu paženklintu, iszvedus jį per grovas, d. kuningaiksztis, apsimovęs skubinai abitu, sėdo su Alpu ant žirgų, kursai jam kelią rodė; sargas angos pilės atdarė duris tardamas kryżeivius jojant, sutikęs dar Keistutis kitą kryżeivį, kelyje bejojant mandagiai jį pasveikino prajodamas. Taip atkakusiu į pagirį žirgus nuilsusius paleido, pacziudu versmėse ir neiszsakytose balose pasislėpusiu tris dienas tvylojo, paskui, naktį pagal, tankmėmis girių sekdamu nů žvaigdžių, abudu szakų nubraižytu, nuskarusiu, purvinu, peralkusiu ir į žmones nepaviedžiu, pusgyviu iszsibastė ant galo į Mozurijos kaimą, vadinamą Eidam; nů tenai Keistutis nuvestas pas dukterį savo, Danutę, žmoną Mozurų kuningaikszczio, ir visumaloniausiai priimtas, pavieszėjęs ir pirtyje iszsipėręs bei gůdos sargtį paėmęs, į Lietuvą pagrįžo su visudidžiausiu dżiaugsmu, ne tiktai paczių kuningaikszczių ir didůmenės, bet visos giminės. Sargtis kryżeivių pajutusi, jog nebėra taip brangaus kalinyje, pasakė kamendotui, kursai, įpůlęs į kalinyczią, rado kryżeivių sargą nugalůtą. Kryżeiviai pagrobę žirgus norėjo jį pavyti, bet veltui: kaipogi Keistutis budamas jau Mozurijoje nuraszęs pas mistrą gromatą ir jůkůdamos dėkavojęs jam už gaspadą bei lugojęs jo, idant jis nevieno kryżeivio netarliotu už nauda jį iszleidus, stigąvodamasi, jog jį patys jo Dievai ir jo sunus Alps iszliůsavo jį isz sunkios kalinyczios, kentėdamas dar įgavęs d. mistrą į ranką geresniai saugoti. Ir taip mažne 8 mėnesius iszkalėjęs, tai yra Verbų dieną paimtas, o 18 Lapkriczio, mėnesyje teiszsiliůsavo.

D. mistras, Kniprode, numanydamas d. kuningaikszti giežiant apmaudą už tas savo nelaimas ant kryżeivių ir neliausiant jį lėbauti kardu ir ugnia jų kraszte, norėjo jį tame daigte užspėti. To dėjęs ketėjo visupirmu Kauno pilę, suteklyje Nerio arba Vilijos ir Nemuno riogsanczią, užimti, kuri pilė gyniojo jam kelią į tolymesnę Lietuvą. Daran įsakė kamendotui Ragainės, Szeningen, iszsijautoti kůgeresniai, ne vien budą aptvėrimo pilės, bet dar tiekti apgulimą padargos visokio menciaus taip, idant ateinaczią žiemą galėtu ją dėvėti. Bet ar dėl nepasitiekimo, ar dėl nepatogios žiemos, ar jog laukė atkeliaujanczių isz Teutonijos Meldžionių, vos iszsikėlė į tą žygį pradžioje Kovo mėnesio - metų 1360, kůmetu ir meldžionys atkeliavo, tarp kurių pasitiko jomylistos Virneburg, Sponheim ir Hahenlohe, taippat isz Anglijos ir isz paczios Italijos buvo nemaža gauja kareivių į Panemunius atkakusi Lietuvių ir Žemaiczių kardu krikszty ti. Mistras sutraukęs visą savo kariauną į Karaliaucziu ir tenai susinėręs su meldžionimis, iszkilo mistras pats su vyskupu Samijos į Lietuvą, treczioji dalis kariaunos leidosi Nemunu—pagal laivėse, kuri, prairklavusi didei toli pro piles Veliůnos ir Bistenės, 13 dienoje Kovo, atėjo pas Kauną, kur iszlipę padirbo reikalingus tiltus, paskui atėjus antrai dalei kariaunos nuteriojo baisiai baisesniai visas apygardas. Jau ketino paczią pilę apgulti, kuri didei stipriai aptverta, turėjo 5000 įgulės, kurios pilės vyru arba kamendotu buvo narsus Vaidats, sunus Keistuczio, kurią su tokia kantrybe ir narsybe gyniojo, jog kryżeiviai negalėjo vilties veikiai įsilaužti. Tůjau pasirodė ir pats d. kuningaiksztis Keistutis su Olgerdu su rimta kariauna norįs pilę gelbėti, isztiko į didę kruviną muszą su kryżeiviais ir meldžionimis, kurios nors nėra visų iszgalių apraszytų, vienok taip sako baisi kova buvus, jog per dvi dieni pjovėsė, ne muszėsė ir vos treczią dieną atėjus pacziam mistrui su paskůjais pulkais tenuveikė Lietuvius.

(Toliau bus).

— *Mažinimąsis užgimimas Suvienytose Valstijose.* Ne vienoje tikt Prancuzijoje mažinosi skaitlius užgimimų, bet kaip iszrodė mokintas fizijologas Edson laikrasztyje „North American Review“; ten statistika iszrodo, kad kas metas Suvienytose Valstijose mažinasi užgimimų skaitlius.

— *Kaip sunaudoja oliejus ir skystus žuvių taukus žuviniķai.* Žinoma yra, kad iszlietas ant vandenio aliejus, tronas arba koki kiti skysti taukai, akimirkoje nutildo didžiausią audrą. Ispanijos žuviniķai sunaudoja tą žinią žuviniķystėje: jie palieja biskį trono ant vandenio, kuris pasidaro czystas ir suvis nesijudina: tada mato visas žuvis ir bado su tam-tyczia prietaisomis.

— *Naujos aukso kasyklos.* „Renter Office“ pranesza, kad pernai netoli miesto Alberini, vakarų szalyje salos „Vankuver“, atrastos tapo turtingos aukso kasyklos. Isz tono akmenų (kvarco) gauna aukso už 200–2,000 dolerių.

Pasidėkavojimas.

Pernai, t. y. 1893m. rudenį Amerikos Lietuviai atsiuntė piniģiszką pagelbą Prusų Lietuvos „*Skyrimo Draugystei*„ sumoje 142 prusiszkų auksinų.

Už tają broliszką paszalpą musų draugystė per „Vienybę Lietuvniķų“ iszreiszkia savo lygiai broliszką pasidėkavojimą.

Vardan Lietuviszkosios Skyrimo Draugystės Rasztinįkas *Kr. Voska.*

Tilžeje, 9 Balandžio, 1894 m.

Užmokėjo už laikraszti.

"VIENYBE LIETUVNIKU".

J. Kunca Shaft	$2,00
Kn. J. Balciavyczia Springval.	„2,00
J. Olianskas Northampton	„1,00
J. M. Freeland	„2,00
Kun. J. Kaulakis Philadelphia	„2,00
V. Barszcziauckas Plymouth	„0,50
J. Matusevyczia Pittston	„1,00
V. Lorents Baltimore	„1,00
K. Kuzinas Brockton	„1,00
J. Busik Lawrence	„1,00
J. Mitko Brooklyn	„1,00
V. Kris New Britain Conn	„1,00
L. Varnagiris Pittston	„1,00
A. Liszkauckas Plymouth	„1,00
A. Sukurskas Chicago	„1,00
J. Moliuszis Brooklyn	„1,00
A. Sandukevyczia Mattituck	„1,00
J. Skinkaitis Brooklyn	„1,00
M. Domijonaitis Morris	„1,00
J. Ferbunas Philadelphia	„2,00
A. Jůdžiavyczia Edwardsville	„1,00
M. Motiejunas Luzerne	„1,00
S. Radžiunas Waterbury	„1,00

Užsimokėjo už „Valti"

J. Krakautskas Wilkes-Barre	$1,00
J. Moliuszis Brooklyn	„0,50
K. Marozas Chicago	„1,00
Drau. Volonczausko Plymouth	„1,00
A. Skladauckas Baltimore	„1,00
N. Olszinski Cleveland	„1,00
J. Rinkevyczia Sugar Notch	„1,00
J. Szlepavyczia New Castle	„1,00
D. Petraitis Johnstown	„1,00
K. Gůkas Hearne	„1,00
T. Szvirinas Shenandoah	„0,50
M. Chiuplis „ „	„1,00
A. Buzautskas „ „	„1,00
M. Kupczinskas „ „	„1,00
V. Chmielevski „ „	„1,00
A. Narbutaitis Mahanoy City	„1,00
P. Traskautskas „ „	„1,00
Ch. Alex. „ „	„0,50
Kn. J. Balcevicze Springvalley	„1,00
J. Czepla Plymouth	„1,00
V. Kalinauckas „ „	„0,50
A. Žemaitis Chicago	„1,00
M. Motiejunas Luzerne	„0,50
J. Juraitis Shenandoah	„0,50

Pajieszkojimai.

Asz Jůzas Bacevyczius pajieszkau savo paczios ir vaiko. Jie atėjo į Ameriką pareitą pavasarį ir prapůlė. Moteriszkė turi 4½ pėdas ilgio, jůdų plaukų, balto gimio, o vaikas turi 2½ metų. Jos vardas Marijona, o vaiko Franciszkus.

Kas apie jůs danesz, bus labai užnagradintas.

Žinią praszoma důti į „Vienybės“ Redakciją.

Kur buna Jůzas Vůsilius, paeinantis isz kaimo Kalvos, par. Pilviszkių, Suvalkų red., bus jau 11 metų kaip Amerikoje, pirmiau gyveno ar 8 metus Wanamie, Luz. Co. Pa. Jeigu kas noris apie jį žino arba jis pats, te důda meldžiamė žinią į mųs Redystę.

Žodynas kun. M. Mieżinio.

Keturiose kalbose: lietuviszkai, latviszkai, lenkiszkai ir maskoliszkai, jau iszėjo iszpo spaudos, turįs savyje daugiau žodžių kaip 14,000 (keturiolika tukstanczių) į 8 (didelio aszmaino) puslapiu 292, su prisiuntimu į Ameriką $2 doleriai, apdarytas 225 centai. Užpraszantiems žodyną iki Liepos mėnesio (July), vėliaus kasztůs 3 doleriai. Piniģus geriausiai siųsti registravotose gromatose arba per „Internalional Money Order“, kurį galite gauti ant kiekvieno paczto. Adrisas toksai:

Germany Mr. M. Noveski
Tilsit Ostpreussen.

Knįngos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knįgos.

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3.00.	
Garbe Diewui ant aukszty bės „ „ „	$1.50.
Balsas Balandėlės	1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Knįga giesmių arba Kanticzkos „	75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų	75c.

Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knįgos,

Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus,	75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl.	15c.
Istorija seno istatymo „ „ „	25c.
Gyvenimas Marijos „ „	20c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos	30c.
Sopulej Motynos Diewo „ „	20c.
Evangelijos supuikeis apdarais	1.00c.
Gywenimaj Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kožną dalį po „ „ „	65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „	10c.
Stebukłai Dievo Szvencz. Sakramente	40c.

Istoriszkos knįgos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos „ „ „	30c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija	10c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dźiakonystės kuningus 1870 m. „	5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkais nů pat krikszto Lietuvos	5c.
Žiponas bei žiponė „ „	40c.
Žirgas ir vaikas „ „	20c.
Vytautas didis Lietuvos kunįgaikszlis	30c
Apie senovės Lietuvos pilis „	10c.
„Auszra“ keturių metų puikiůse apdarůse po $1.25 kninga, visas perkant	4.00c.

Knįgos poetiszkos.

Senkaus Jurgis „ „	15c.
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos	1.25c.
Důnelaiczio pavasario linksmybės	10c.
Konradas Valenrodas — —	10c.
Tėvyniszkos giesmės — —	5c.
Jůkaunos dainos „ „	5c.
Naujos dainos „ „	10c.
Birutės dainos „ „	10c.
Tėvynainių giesmės „ „	40c.
Pirmutinis degtinės varytojas puiki komedija	5c.
Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszyta Aleksandro Gužucziu,	15c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmi skaitymai „	20c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo	15c.
Pajudikime vyrai žemę, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėjo pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas	15c.
Pasaka apie Sxaltabuzius (jůkinga)	5.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm	20c.
Mužikėlis „ „ „	15c.
Vaikų kningelė „ „	15c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knįgos

Lietuviszka Gramatika paraszyta kunįgo Mikolo Mieżinio	50c.
Abėcėla „ „	30c.
Knįga dėl iszsimokinimo rokundų,	25c.
Knįga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos	15c
Apie buwimą Diewo „ „	5c.
Griesznikas priverstas metavotis „	15c.
Pamokslai apie trusą „ „	5c.
Talmudas ir musų žydai „ „ „	10c.
Szkala su kalba „ „	20c.
Prieszauszris „ „	20c.
Kaip įgyti pinįgus ir turtą „	20c.
Girtybė 5 1	1pc.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdžia	5c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczių po	10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m.	10c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Pamokslai ant didžiųjų metinių szventių ir didžiosios nedėlios,	50c.
Tiesos Žodżei,	35c.
Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą	50c.
Pokilis Szventųjų „ „ „	15c.
Iszguldimas metiniu szwencziu labai naudinga kningelė	10c.
Mokslas Rymo katalikų „ „	40c.
Kas yra griekas? „ „	15c.
Nekaltybė „ „	20c.
Vartai dangaus „ „	15c.
Pekla, arba amžinas pragaras	75c.
Arielka yra nůdai; su iliustracijomis	30c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo	25c.
Raktas į dangų „ „	15c.
Didžioji nedėlia „ „	5c.
Kaip Sumenįją nuspakajįti „	15c.
Vadovas į dangų „ „	40c.
Prisigatavojimas ant smerczio „	40c.
Draugija dėl duszių „ „	5c.
Lietuviszkos miszios „ „	10c.

Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nů seniausių gadynių iki Gediminui D. L. K., paraszyta 1850 m., Simano Daukanto. Knįga pirma, gaunama už	1,50c.
Budas Senovės Lietuvių Kalnėnų ir Žemaiczių paraszytas Simano Daukanto, gaunamas už	1,00.
Istorija Katalikų Bažnyczios, „	1,00.
Europos Istorija su žiamlapiais „	50 ct.
Lietuviszkos Dainos isz visur surinktos	200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk.	
Žemaiczių Motiejus Valancziauskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės	1,00 ct.
Apieka Diewo „ „ „ „	$1,00.
Aukso Verszis, labai puiki drama „	20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos	30 ct.
Du pujkus apraszymaj apie nedorybę žydo ir piktą augynimą wajku	$1,00.
Eglė, žalczių karalienė ir Iszgriovimas Kauno pilies 1362 m., du puikus dramatai paraszyti Aleksandro Gužuczio,	25c.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki „ „ „ atsitikimai	10c.
Historije apie gražę Magelonų, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą karelvį	40c.
Historije isz laiko Francuzkos „ „ vainos Afrikoj'	30c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ ir Lietuvio Sapnas	50c.
Jurgis Miłosławskis — —	80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskoliaus	50c.
Konstitucija dėl darbinįkų —	10c.
Namelis pusteinįko — —	75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz laiko „ „ ponawojimo Nerono	80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsitikimu isz „ „ czesu wajnos 1863 metu	40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar.	$1,00
„ „ „ abdarytas	$1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą „	$1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „	$1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery „ „ Filypo Karejwio	50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis	
Tykra teisybe isz Suwałku gubernijos	15 ct.
Szwiesa Diewo „ „ „ „	65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „	25 ct.
Užsystanawik ant to geraj „ „	50 ct.
Witas ir Korynna historije isz laiko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana	95 ct.